Lauku bērni mācās mūsdienīgi

Amatas pamatskola mācību priekšmeta "Datorika" izpētē iesaistījās, lielā mērā pateicoties skolotājas Sanitas Bērziņas ieinteresētībai pēc iespējas ātrāk ieviest jauno mācību metodi.

Ieraudzīja un ieviesa

"Kā datorika var palīdzēt sākumklasēs, pirmo reizi ieraudzīju pieredzes braucienā Ķekavas skolā. Pārbraucot mājās, tūlīt pat uzmeklēju informātikas skolotāju un teicu, ka gribu, lai datorika ienāk manā klasē. Kā tas notiks, pati īsti nezināju, mācījos. Kopā ar toreizējo datorikas skolotāju Jāni Brakšu mana klase bija viena no pirmajām, kas sāka to apgūt," stāsta S.Bērziņa.

Pēc tam arī Amatas pamatskolas vadība pieņēmusi lēmumu, ka iesaistīsies jaunā priekšmeta "Datorika" izpētē un ieviešanā mācību procesā. No pašvaldības piešķirtā budžeta skolai iepirkti viegli pārnēsājamie planšetdatori.

"Sāku ar dabaszinību stundām," stāsta sākumklašu skolotāja S.Bērziņa par laiku, kas pašai bijusi mācīšanās, lai stundas bērniem padarītu aizraujošākas. Tās veidotas sadarbībā ar datorikas skolotāju. "Skolas planšetdatorus bieži sāku izmantot, ja stundu vadīju dabā. Aicināju ar planšeti dabu fotografēt vai reizē uzmeklēt internetā informāciju par dabā ieraudzīto."

Kad Amatas pamatskola nolēmusi iesaistīties datorikas izmēģināšanā, līdzīgi sadarbību ar informātikas skolotāju sākušas arī citas kolēģes, veidojot interesantākas latviešu valodas, matemātikas stundas. Datorikas skolotājam laikus darot zināmu stundas tēmu, abu pedagogu kopdarbs mācību darbu norisi tikai pilnveidojis.

" Man darbā ļoti palīdzējis tas, ka, būdama sākumklases skolotāja, ar klasi vairs nebiju viena. Kopā ar kolēģi veidojot stundas, nāca klāt jaunas domas, kā bērni vēl varētu apgūt uzdoto," ieguvumus arī pieaugušajiem, ne tikai skolēniem līdz ar datorikas ieviešanu jaunākajās klasēs vērtē Sanita Bērziņa. "Tagad jau ikvienā mācību priekšmetā ir viegli strādāt ar sākumklasi. Bērni jau no 2. klases paši visu prot. Saņemot uzdevumu , ieslēdz datoru vai planšeti, ar klaviatūru prot labi strādāt. Tagad neviens pie datora nebaidās, neraud, ja ko nemāk. Bērni jūtas droši, zina, ka skolotāja prasīto varēs izpildīt."

Kad valsts rīkotais tā sauktais pilotprojekts - izmēģinājums datorikas ieviešanā - skolas ikdienas darbā beidzies, Amatas pamatskola mācības jaunāko klašu bērniem turpina datorikas pulciņā, bet no 4. klases datorika ir stundu sarakstā. Kamēr sākumklasēm nebija datorikas stundas, jaunākie bērni pie skolas datoriem tika reti, jo brīvajos brīžos pirmie tos pamanījās aizņemt pamatskolas klašu audzēkņi.

Vecāki rosina ierobežot

Sanita Bērziņa vērtē, ka pusei no Amatas pamatskolas audzēkņu ģimenēm dators mājās ir ikdienas lietošanā, daudziem bērniem vecāki jau iegādājušies arī planšetdatorus, bet to nav visiem. Skolēni, kuri mājās nevar tos lietot, iemācās to darīt skolā. Mācību iestāde lauku bērniem tādu iespēju piedāvā. Skolā ikvienā klasē ir arī pieejama pieslēgšanās internetam.

Kā organizēt sadzīvi skolā, it sevišķi starpbrīžos, ja mūsdienu tehnoloģijas, kas bērnos raisa arī atkarību, ir tik pieejamas? Skolotāja S.Bērziņa skaidro, ka šajā jomā pieaugušajiem ir jāvienojas par noteikumiem ar audzēkņiem un viņu vecākiem. Tad var nodrošināt pārskatāmu kārtību.

Amatas pamatskolā no šī rudens ir tāda kārtība, ka 1. - 4. klašu skolēni viedierīces lieto tikai stundā, kad skolotājs piedāvā tādu uzdevumu. Stundu starpbrīžos sākumklašu bērnu tālruņi stāv somās, tos lietot bez pedagoga piekrišanas nav ļauts.

"Ikviens zina, ka, ienākot skolā, telefons jāieliek somā, to var izņemt un brīvi lietot, kad jāiet mājās. Sākumklašu bērniem, kuri paliek mācīties dienas pagarinātajā grupā, ir dots noteikts laiciņš sarunām pa tālruni. Šīs aktivitātes nosaukums ir "Es draudzējos ar telefonu". Tieši sākumklašu audzēkņu vecāki bija tie, kuri ieteica skolai sākumklasēs ieviest šādus noteikumus. Ar bērniem un vecākiem tas ir norunāts. Ja vecākiem ir kas pasakāms bērnam, tad skolotājs saņem īsziņu savā telefonā un skolēnam dod uzdevumu: "Tev jāpiezvana mammai!" Kad stundas beigušās un bērns vēlas pats piezvanīt mammai, protams, sākumklašu bērniem tas ir atļauts," stāsta S.Bērziņa. ❑

UZZIŅAI

Izglītības un zinātnes ministrija 2015. gadā paziņoja, ka modernās tehnoloģijas skolās lietojamas no 1. klases. Datorikas priekšmeta programmu izmēģināšanā pieteicās pusotrs simts skolu, tajā skaitā Amatas un Cēsu 2. pamatskola, Stalbes vidusskola. Iecere, ka Latvijas skolās no šī rudens būs mācību priekšmets "Datorika" arī jaunākajās klasēs, nav īstenojies. Taču tas nenozīmē, ka datoriku nemāca. Tas notiek, bet pagaidām pēc katras skolas pašas iecerēm un iespējām. Piemēram, beidzoties programmas "Datorika" izmēģinājumam, Cēsu 2. pamatskola pedagogu, skolēnu un vecāku lietošanai sāka abonēt izdevniecības "Lielvārds" portālu *soma.lv*, kur digitāli pieejamas skolas grāmatas un darba lapas.

Stalbē izmēģina valstī starp pirmajiem

Skolām, iesaistoties jaunās mācību programmas "Datorika" izpētē, bija dota izvēle, kurā brīdī tā sāks mācīt jaunu mācību priekšmetu - no 1. klases, 4. vai no 7. klases, vai arī visās klasēs uzreiz. Skola Stalbē, jaunā mācību priekšmeta izpētes gaitā iesaistoties, ar datoriku vispirms iepazīstināja 4. klases skolēnus, bet pēc gada sāka datoriku mācīt arī 1. klasē.

Kad Latvijā oficiāli sāksies tā sauktā kompetencēs balstītā izglītība, datorika būs jāapgūst no 1. klases. Stalbes vidusskola tagad, kad programmas "Daturikas" izpētes gaita noslēgusies, bet mācību priekšmets vēl nav obligāts visām skolām, datoriku ir iekļāvusi stundu sarakstā, sākot to mācīt ar 4. klasi.

Rudīte Sviķe, datorikas pasniedzēja Stalbē: "Informātika, ko skolās jau māca, aptver tikai daļu no tā, kas jāapgūst datorikā. Informātika pamatskolā iemāca strādāt ar programmām, piemēram, "Word", "Exell", "Pover Point", bet datorika ir plašāks mācību priekšmets. Tajā māca informācijas meklēšanas veidus, veicina loģisko domāšanu ar algoritmu programmēšanu, katrā vecuma posmā dodot savus uzdevumus.

Jauki, ka bijām starp tām skolām, kuras valstī izmēģina datorikas mācīšanu. Mācību materiāli skolotājiem bija pieejami elektroniski. Skolotāji izvēlējās datus darbam katrā klasē, katrai stundai. Skolotāji varēja izmēģināt un novērtēt, kas derēs vai nederēs darbā ar klasi. Lai mazajiem mācītu datoriku, tieši planšetdatori klasē nebija obligāti. Planšete ir tas pats, kas viedtālrunis, ja nu vienīgi atsevišķās stundās tā noderētu, lai mazajiem mācītu filmēt. Ja skolai tādu iespēju nav, 1. - 3. klasēm datorikas stundās var mācīt daudz ko citu." ❑

Skolas datoru mājvieta

Amatas pamatskolā iegādāti 12 planšetdatori. Kad skola tos iegādājās, toreizējā zēnu mājturības skolotāja Indara Upīša vadībā puiši tiem izgatavoja koka plauktiņus. Tajos katrai planšetei paredzēta vieta, iepriekš rūpīgi pārdomāts, lai plauktos planšetdatoru varētu arī uzlādēt. Pārdomāta un ieviesta kārtība, kas nosaka, kad un kā katrs dators, izņemts no plaukta, ceļo pa skolu uz klasēm, kurš ir atbildīgais, nogādājot lietas atpakaļ tām paredzētajā vietā. ❑

■Amatas pamatskolas īpašums. Skolas iegādātiem planšetdatoriem katram ir sava vieta, gluži kā plīstošiem traukiem virtuvēs ir savi skapīši.

Foto: NO ALBUMA

FAKTI

Tēmas datorikā, ko 1. - 3. klašu skolotāji izmēģinājuši:

■**matemātikā** - grupēšana pēc pazīmēm, algoritmi teksta uzdevumos;
■**vizuālajā mākslā** - līniju zīmēšana, priekšmetus formu veidošana;
■**sociālajās zinībās** - algoritmi uzvedībai uz ielas; e-pastu sūtījumi, ievērot pieklājību;
■**dabaszinībās** - dabas fotografēšana;
■**svešvalodu apguvē** - vārdu un teikumu rakstīšana;
■**latviešu valodas stundās** - mācīšanās rediģēt tekstu;
■**dažādu uzdevumu izpildei** - kā lejupielādēt datnes mācību priekšmetu apguvei, kā veidot prezentācijas mācību priekšmetos;
■**zināšanas drošībai tiešsaistē:**
- drošu paroļu veidošana;
- informācijas ticamības izvērtēšana;
- krāpniecisku un nevēlamu e-pastu atvēršanas sekas;
- kā var notikt informācijas izmānīšana;
- personas datu neizpaušana, lietojot sociālos tīklus;
- pieklājība un ētika, darbojoties sociālajos tīklos;
- ļaunprogrammatūra (t.sk.datorvīrusi) un tās sekas;
- ļaunprogrammatūras iegūšanas riska mazināšana;
- prasme rūpēties par ierīču fizisku drošību;
- datora, bateriju, printeru pārstrādes iespējas.

Lappusi sagatavojusi **MAIRITA KAŅEPE**

Publikācijas sagatavotas ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā "Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma" atbalstīts projekts nr. Nr.2/MEDIA/18/013

Valsts reģionālās attīstības aģentūra